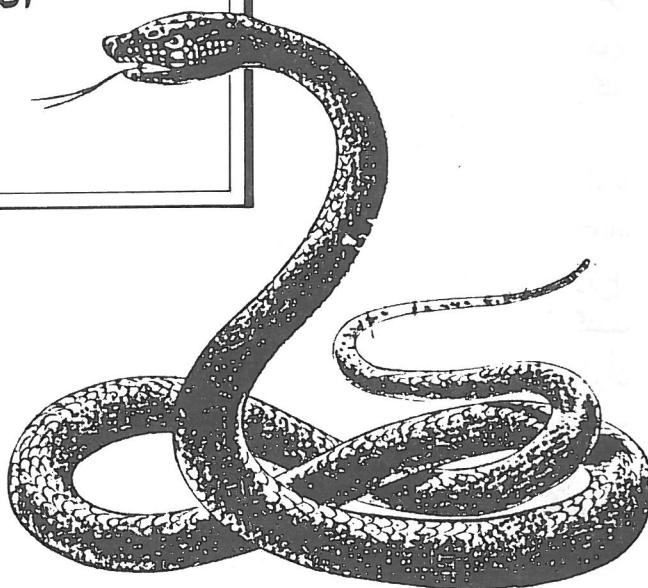

اقدامات فوری در مارگزیدگی

ترجمه و تنظیم: اکرم قائمقامی

انجام کمک‌های اولیه نادرست نیز می‌تواند ایجاد خونریزی شدید، عفونت، اسکار، انقباض عضلات، گانگرن و حتی مرگ مصدوم بشود. چه بهتر در مقابله با مصدوم مارگزیده با آگاهی علمی کامل از هر نظر عمل کنیم.

گرفتن تاریخچه:

مهمترین امر در بررسی فرد مصدوم مشخص کردن نوع مار است که آیا مار سمی است یا خیر؟ زیرا بیشتر مصدومین به علت حالت ترس و اضطرابی که دارند نمی‌توانند اطلاع دقیقی از نوع مار بدهند و همچنین به ندرت اتفاق می‌افتد که فرد مجربی در محل حادثه ناظر باشد، که مار را کشته و به مرکز اورژانس بیاورد. پس تا آنجائیکه ممکنست باید سعی شود توضیح کامل از خود مصدوم در مورد مار و محل حادثه گرفته شود.

مارها اغلب به وسیله سر، دم، چشم، رنگ، نشانه‌ها و اندازه بدن و دندانهایشان مشخص می‌شوند. به عنوان مثال مارهای زنگی سر صاف و پهن دارند. مردمک چشمشان عمودی است و یک حفره زیر چشم آنها وجود دارد. بدنتان سنگین است و دارای صدای زنگ‌داری هستند که مشخصه آنها است.

هرکسی ممکن است روزی با مصدوم مارگزیده‌ای برخورد کند و مجبور شود از وی مراقبت بعمل آورد. اگر این فرد نداند چگونه با آگاهی و با سرعت عمل او را درمان کند ممکن است باعث صدمه بیشتر و احیاناً مرگ مصدوم گردد. [به شرح حال يك «مصدوم مارگزیده» توجه کنید: وی که با دوستانش به گردش رفته بود با دیدن ماری در جاده، سعی می‌کند آن را بگیرد. مار دست وی را می‌گزد. دوستانش مار را که بعداً متوجه شدند مارزنگی است می‌کشند و مار و بیمار را به نزدیکترین مرکز اورژانس می‌برند.

اگر شما در آن مرکز اورژانس بودید، برای بیمار مارگزیده چه کاری می‌توانستید انجام دهید؟ آیا شما مارهای سمی محل خود را می‌توانید به درستی شناسائی کنید؟ آیا به روشهای جدید اورژانس در مقابله با این موارد آگاهی دارید؟

سالانه بیش از ۱۰۰۰ مورد مارگزیدگی در فصل بهار حادث می‌شود. در ضمن این موضوع را نیز باید به خاطر داشت که مارگزیدگی همیشه در محل‌های پیش‌بینی شده مثل کوهها و باتلاق‌ها اتفاق نمی‌افتد.

سرخرگی قطع نشده باشد. به محض اینکه مصدوم را به مرکز اورژانس رسانیدید، تورنیکت را بتدریج برای چند دقیقه آزاد کنید. این کار از برگشت ناگهانی سم در داخل جریان خون جلوگیری مینماید.

اگر در دهانتان زخم یا خراشی ندارید، تا آنجائی که امکان دارد سم را بمکید. اما هرگز محل گزیدگی را برش ندهید. امروزه این روش از نظر کمکهای اولیه تایید نمی شود. به مصدوم اجازه استفاده از مواد الکلی داده نشود زیرا این مواد باعث اتساع عروق شده و جریان خون را افزایش می دهد. همچنین از گذاشتن کیف یخ نیز در محل گزیدگی خودداری کنید. زیرا به محض برداشتن کیف یخ، عروق موضعی سریعاً متسع می شوند. مضافاً اینکه بکارگیری نادرست کیف یخ باعث سرمازدگی عضو و گانگرن و از بین رفتن بافت می گردد.

سیانوز و اکیموز موضعی نشان دهنده تخریب بافت و خونریزی بین نسوج به علت اثر سم است. برای جلوگیری از عوارض بیشتر باید از دستکاری اطراف زخم حتی الامکان خودداری کرد.

در مراکز اورژانس فوراً ورید بیمار را با سرم وریدی بازنگهدارید. سپس محل گزیدگی را با آب و صابون یا مواد پاک کننده دیگر تمیز کنید. علائم حیاتی مصدوم و تورم عضو آسیب دیده را کنترل کنید. اگر احیاناً زهر وارد چشم مصدوم شده، هر ۱۵ دقیقه یکبار با آب فراوان چشم وی را شستشو دهید تا از کوری جلوگیری شود.

اگر علائم عمومی شدید مثل تائیکاردی، نبض ضعیف، تنگی نفس و انقباض و پیشرفت اسپاسم عضلات دیده شد، ممکن است مجبور شوید ناحیه گزیده را برش بدهید و بمکید. اما برش نباید زیاد عمیق باشد (درست باندازه عمق زخم برش داده شود) و فوراً از ساکشن مکانیکی سبک استفاده نمایند و تدارکات لازم را جهت احیا بیمار از نظر دادن اکسیژن و تجدید حیات هر چه زودتر فراهم کنید.

برخی از انواع آنها مثل مار «سایدوایندر» صدای زنگ دار ندارند. برای تشخیص هویت مار می توان از کارشناسان محلی کمک گرفت. اگر کارشناس محلی در دسترس نبود می توان به نزدیکترین مرکز کنترل سم^۲ برای کسب اطلاعات و یا سرم ضدسم مار^۳ و شناسائی مار مراجعه کرد.

مارگزیدگی معمولاً به وسیله دو سوراخ با فاصله ای از هم در روی پوست مشخص می شود. فاصله دو سوراخ نشان دهنده سن و بزرگی مار است. اگر پوستی فقط یک سوراخ داشت نباید اشتباه کرد زیرا امکان دارد که دندان دیگر مار شکسته و کنده شده باشد و حتی برخی اوقات دندانها فقط پوست را خراش می دهد.

شروع درمان

اشخاصی که به وسیله مار سمی مصدوم شده باشند اورژانس محسوب می شوند. علائم مسمومیت با سرعت زیاد در آنها ظاهر می شود. با این حال چنانچه هر گونه تردیدی در مورد سمی یا غیر سمی بودن مار وجود داشته باشد باید بلافاصله درمانهای اورژانس را در مورد مصدوم شروع کرد.

اگر شما هنگام حادثه در محل حضور داشتید، اولین قدم این است که از انتشار سم در سیستم های بدن مصدوم جلوگیری کنید و او را به مراکزی که مجهز به وسایل اورژانس هستند به سرعت برسانید. مصدوم از درد و سوزش شدید در محل گزیدگی شکایت می کند و دقایقی بعد محل گزیدگی به تدریج متورم می شود. از مصدوم بخواهید دراز بکشد و آرامش خود را حفظ کند اگر مارگزیدگی در یکی از انتهایها - مثلاً دست یا پاها - اتفاق بیافتد که ۹۵٪ موارد هم همینطور است، آن عضو را بیحرکت در سطح قلب قرار دهید.

بکارگیری تورنیکت:

اگر در محل حادثه حضور داشتید، یک بند محکم و صاف یا یک کمر بند یا روسری را باندازه ۴ - ۲ اینچ بالای عضو گزیده ببندید. بطوریکه یک انگشت بتواند زیر آن قرار گیرد. بمحض مشاهده تورم در عضو بند را شل کنید اما برنندارید، بلکه آن را حرکت داده و کمی بالاتر ببرید. نبض بیمار را مدام کنترل کنید تا مطمئن شوید که با بستن تورنیکت جریان خون

1. Sidewinder

2. P. C. C Poison Control Center

3. Antivenom

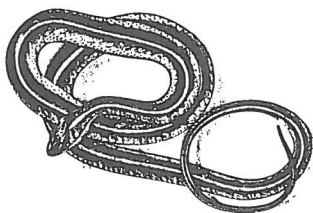
در داخل ویال کمک می‌کند. قبل از تزریق ضد سم، تاریخچه صحیح در مورد حساسیت دارویی و یا غذایی از بیمار بگیرید زیرا سرم گلوبولین آب، در بیمارانی که حساسیت دارند شوک آنافیلاکتیک ایجاد می‌کند.

برای انجام تست حساسیت cc ۲٪ از محلول یک در هزار سرم گلوبولین اسب را در داخل جلد مصدوم تزریق کنید. اگر چنانچه مدت ۱۰ - ۲ دقیقه پس از تزریق هیچ نوع تغییری در پوست ظاهر نشد، تست منفی است. در صورت ظاهر شدن هر نوع تغییر از زدن ضد سم خودداری کنید.

سعی کنید هنگام تزریق ضد سم cc ۱۰ - ۵ به مدت ۳ - ۵ دقیقه تزریق گردد. در تمام طول این مدت مصدوم را برای عکس العمل‌های دارویی تحت نظر داشته باشید. در این هنگام تمام تجهیزات احیا باید در دسترس باشد. تمام مارگزیدگی‌ها ممکن است به عفونت شدید همراه با تشنج منجر شوند.

تاریخچه مصونیت‌های بیمار را بپرسید. در صورت لزوم یک واکسن یادآور کزاز به وی تزریق کنید. از آنجائیکه مارگزیدگی می‌تواند ایجاد عفونت‌های گرم منفی و یا گرم مثبت نماید، از پزشک بخواهید آنتی‌بیوتیک با طیف وسیع مانند آمپی‌سیلین تجویز کند.

اکثر مصدومین مارگزیده باید جهت مراقبت به مدت ۲۴ الی ۴۸ ساعت در بیمارستان بستری شوند. در این صورت مشاوره جراحی و داخلی برای آنان باید ترتیب داده شود. پس از پشت سر گذاشتن مرحله حاد، توجهات باید از زخم بعمل آید. برخی عوارض خطرناک ناشی از ترس و اضطراب از مارگزیدگی برای بیمار ناشی از مارگزیدگی ایجاد می‌شود. مراقبت سریع و بموقع و عمل کرد هوشیارانه در مرحله حاد می‌تواند از عوارض جانبی جلوگیری کند و سبب بهبود سریع بیمار گردد.

زهر یک نوع مار زنگی که موهاوا نام دارد بعد از گذشت ۲۴ ساعت باعث وقفه ناگهانی تنفس مصدوم می‌شود. در این صورت تمام مصدومین باید از نظر وقفه تنفسی و حساسیت شدید تحت نظر دقیق باشند. هرچند که درد بسیار شدید در مارگزیدگی یک امر عادی است، از دادن مسکن بخصوص از مشتقات آسیرین باید خودداری گردد. زیرا این داروها اختلالی در اعمال اعصاب و مکانیسم لخته شدن خون بوجود می‌آورند.

خنثی کردن اثرات سم:

وقتی که مصدوم آرامش خود را بازیافت، باید شروع به خنثی کردن سمی شد که در جریان خون وی وجود دارد از طریق ورید عضوی که صدمه ندیده است داروها، خون و مایعات لازم را به مصدوم برسانید، گرفتن نمونه خون و ادرار جهت تعیین C.B.C، شمارش پلاکتها و تعیین B.U.N و کراتینین و سطح الکترولیتها و تعیین P.T و P.T.T و مقدار دفع و ترکیب ادرار با ارزش است.

درمان قطعی مارگزیدگی تجویز وریدی سرم ضدسم مار است. (Polyvalent Crotalidae) سرمی است که سه چهارم از انواع سم مارهای سمی را شامل مارهای زنگی Cotton Mouth و Copper Head نیز می‌باشد خنثی می‌کند. اما در مورد سم مارهای Coral موثر نیست.

بهتر است سرم ضد سم در عرض چهار ساعت بعد از گزیدگی تزریق شود. البته ارزش آن بعد از دوازده ساعت مورد سؤال است. در موارد شدید جهت اطمینان از تأثیر ضد سم تا ۲۴ ساعت باید تأمل نمود. ضمناً افراد بالغ که به طور شدید مسموم می‌شوند ممکن است به مقدار ۱۵ ویال یا حتی بیشتر سرم ضد سم جهت متوقف کردن تأثیرات سم نیاز داشته باشند.

آماده کردن سرم:

وقتی ضد سرم را حل کردید، ویال دارو را در یک لگن آب گرم تکان دهید. این عمل به حل شدن دارو بدون ایجاد حباب

Margaret white "Emergency 1. Dealing with snakebites" RN, April 1984. P: 49 - 53

Emergency dealing with snakebites

Translator: Ghaemmaghami Akram

Anyone who may one day be faced with an injured snake bitten and be forced to take care of him. If this person does not know how to treat these patients consciously and quickly, may cause further injury or even death in them. Notice a snake-bitten history: He had gone with his friends for circulation, when he saw a snake, try to take it. But his hands being bitten by snake. His friends kill snake and after that transfer him and snake to the nearest emergency.

If you were at the emergency center, what do you do for these patient? Can you properly identify venomous snakes in your area? Do you know emergency new methods to deal with these cases?

Keyword: emergency actions, snakebites